

เรื่อง การเพาะเห็ดฟางในตะกร้า

โดย

ฐานเรียนรู้การผลิตเห็ดเศรษฐกิจ

สาขาพืชผัก คณะผลิตกรรมการเกษตร

มหาวิทยาลัยแม่โจ้

การเพาะเห็ดฟางในตะกร้าเป็นการประยุกต์จากการเพาะเห็ดฟางแบบกองเตี้ยใช้พื้นที่น้อยมีขั้นตอนการเพาะไม่ยุ่งยาก เหมาะสำหรับทำเป็นงานอดิเรกเพื่อใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ใช้วัสดุเพาะที่มีอยู่ในท้องถิ่น ใช้วัสดุเพาะไม่มาก วัสดุเพาะได้แก่ ผักตบชวา ตอซัง ฟางข้าว เปลือกถั่วเขียว ขี้เลื่อยเก่าที่เพาะเห็ดถุง สามารถควบคุมสภาพแวดล้อมที่เห็ดต้องการได้ง่ายและให้ผลผลิตคุ้มค่า รวมถึงใช้เวลาในการเพาะสั้นโดยเฉลี่ยแล้วประมาณ 9 วัน

วัสดุอุปกรณ์

1. ตะกร้าพลาสติกห่้างขนาดกว้าง 30 เซนติเมตร สูง 140 เซนติเมตร
2. วัสดุที่ใช้เพาะเห็ดได้แก่ ตอซัง ฟางข้าว ผักตบชวา ขี้เลื่อยจากก้อนเห็ดเก่า
3. เชื้อเห็ดฟาง
4. อาหารเสริมได้แก่ ขี้เถ้าย ไล้่นุ่น รำละเอียด ละอองข้าว ต้นกล้วยสับแห้ง หรือปุ๋ยคอก

ผสมดินร่วนอัตรา 1:10

5. ผ้าพลาสติกใส
6. สุ่มไก่

ภาพ หัวเชื้อเห็ดฟาง

ภาพตะกร้าพลาสติก

ภาพ สุ่มไก่

ภาพ ข่งไม้สาน

ภาพ ฟางข้าว

ภาพ ผ้าพลาสติกใส

ขั้นตอนการเพาะ

1. แช่วัสดุเพาะเห็ดถั่วเป็นต่อซังแช่น้ำนาน 6 ชั่วโมง ฟางข้าวแช่นาน 1 คืน หรือ ซี้เลื่อยจากก้อนเชื้อเห็ดเก่าเติมน้ำให้ชื้นหมาด ผักตบชวาสดให้สับยาว 4-6 นิ้ว
2. นำวัสดุเพาะเห็ดใส่ในตะกร้าพลาสติก อัดให้แน่นสูงจากพื้น 10 เซนติเมตร โรยอาหารเสริมเห็ดฟางลงไปให้ทั่วและโรยเชื้อเห็ดฟางลงบนอาหารเสริมโดยรอบก็เสร็จในขั้นแรก
3. นำวัสดุเพาะใส่ในตะกร้าเป็นชั้นที่ 2 ทำเหมือนการเพาะในชั้นแรกจนครบ 4 ชั้น ให้ใช้วัสดุเพาะคลุมทับหน้าตะกร้าหนา 5 เซนติเมตร
4. วางตะกร้าบนพื้นดินที่มีความชื้นสูงชั้นแรกวางเรียงให้ได้ 3 ตะกร้า และวางต้นบนได้อีก 1 ตะกร้าใน 1 ชุด วางตะกร้าเห็ดได้ 4 ตะกร้า และเพิ่มความชื้นบนตะกร้าให้มีความชื้นมากที่สุด
5. ใช้สุ่มไก่มาครอบบนตะกร้าเพาะเห็ดคลุมด้วยพลาสติกใสโดยรอบสุ่ม และใช้ฟางข้าวที่แห้งมาคลุมพรางแสงเป็นรอบสุดท้ายใช้เวลาเพาะ 9 วัน ก็จะเก็บดอกเห็ดชุดแรกได้

ภาพ นำฟางแช่น้ำ 1 คีน

ภาพ ใส่ฟางในตะกร้า

ภาพ ใส่หัวเชื้อและอาหารเสริม

ภาพ รดน้ำให้ชุ่ม

ภาพ การวางตั้งเรียงตะกร้า

ภาพ นำส้อมไถ่ครอบตะกร้าหีด

ภาพ คลุมด้วยพลาสติกใส

ภาพ พรางแสงด้วยฟางข้าวโดยรอบ

ภาพ การเกิดดอกเห็ดในตะกร้า

ภาพ ผลผลิตเห็ดฟาง

ตาราง 8.1 ต้นทุนการเพาะเห็ดฟางในตะกร้า

วัสดุ	ราคา (บาท)
ตะกร้า	35
เชื้อเห็ด	6
ขี้เลื่อย	3
อาหารเสริม/แป้งข้าวสาลี	3

ผลผลิต 0.5 – 1 กิโลกรัม/ตะกร้า ราคา กิโลกรัมละ 50 บาท

การเก็บเกี่ยวผลผลิต

เมื่อเส้นของเห็ดฟางเจริญเต็มตะกร้าแล้ว ก็พัฒนารวมตัวเป็นดอกเล็กโดยรอบตะกร้า และขยายดอกเห็ดขึ้นเรื่อย ๆ จนถึงระยะตูมรูปไข่ ก็ทำการเก็บเกี่ยวดอกเห็ดได้ โดยใช้มือจับดอกเห็ดโยกไปมาและหมุนจนดอกเห็ดหลุดออก และเลือกเก็บดอกที่ตูมเท่านั้นทำการเก็บผลผลิตวันละ 2 ครั้ง เช้า เย็น ได้ผลผลิต 500–800 กรัมต่อตะกร้า

ข้อแนะนำการเพาะเห็ดฟาง

1. การเพาะเห็ดฟางโดยใช้ฟางข้าวเป็นวัสดุเพาะฟางที่นำมาใช้เพาะเห็ดต้องแห้งสนิทมาก่อน ไม่มีเชื้อราปนเปื้อน
2. การแช่ฟางควรแช่ให้น้ำมากที่สุด เพื่อให้เส้นใยเห็ดฟางเจริญได้ดี
3. เลือกซื้อเห็ดฟางที่ไม่มีจุลินทรีย์อื่นปลอมปน เช่น ราเขียว ราดำ ราขาว และไม่มี การรวมตัวของเส้นใย เป็นดอกเห็ดถ้ามีดอกเห็ดเล็ก ๆ เกิดขึ้นจะเจริญไม่ดีในแปลงเพาะและให้ผลผลิตต่ำ
4. พื้นที่เพาะเห็ดฟางควรอยู่กลางแจ้ง พื้นดินควรมีความชื้นเหมาะสม ถ้าปรับปรุงดิน ด้วยปุ๋ยคอกก็จะเพิ่มผลผลิตได้
5. การวางแผนกองเพาะเห็ดควรวางในทิศทางตะวันออก – ตะวันตก เพราะจะทำให้รับแสงแดดตลอดทั้งแปลง
6. น้ำที่ใช้แช่วัสดุเพาะควรเป็นน้ำสะอาดทางการเกษตร ห้ามใช้น้ำประปาที่มีสาร คลอรีนเด็ดขาดเพราะจะทำให้เส้นใยเห็ดไม่เจริญในกองฟาง
7. เห็ดฟางเป็นเห็ดฟางที่เพาะง่ายไม่ต้องมีการนึ่งฆ่าเชื้อที่วัสดุเพาะ มีอายุในการเพาะ สั้น ในช่วงฤดูร้อนใช้เวลา 8–10 วัน ช่วงฤดูหนาวใช้เวลา 15–20 วัน
8. เนื่องจากเห็ดฟางมีอายุในการเพาะที่สั้น จึงใช้วัสดุเพาะปริมาณมาก ผู้เพาะจึง ควรสะสมวัสดุเพาะไว้ให้มาก เช่น ฟางข้าว ควรเก็บสะสมในฤดูหลังนา เพื่อการเพาะที่ต่อเนื่องถึงจะมีรายได้อย่างต่อเนื่อง
9. ราคาของผลผลิตจะสูงขึ้นในช่วงเดือนเมษายน เป็นต้นไป จนถึงเดือนพฤศจิกายน จะได้ผลผลิตที่ลดลงเนื่องจากอากาศร้อนและมีปริมาณน้ำมากในฤดูฝน
10. การให้น้ำเห็ดฟาง จะให้น้ำกองฟางที่เพาะเพียงครั้งเดียวเท่านั้น ดังนั้นก่อนการ คลุมกองฟางจะรดน้ำกองฟางให้ชื้นที่สุดและคลุมกองฟางด้วยผ้าพลาสติกใส
11. การคลุมกองฟางต้องไม่ให้ชายพลาสติกคลุมติดชิดกองฟางโดยเด็ดขาด เพราะว่าจะมีหยดน้ำตกลงบนขอบข้างกองฟางมากเกินไปทำให้เส้นใยเห็ดยุบตัวไม่รวมตัวเป็นดอกเห็ด
12. ถ้าต้องการให้เกิดดอกเห็ดทั่วทั้งกอง ให้ใช้ไม้ไค้ปักกรอบเพื่อไม่ให้พลาสติกคลุมชิด กองฟาง
13. วัสดุเพาะเห็ดที่เป็นตอซังหรือฟางข้าวสามารถนำไปสับและหมักใช้เพาะเห็ดนางรม ได้เป็นอย่างดี